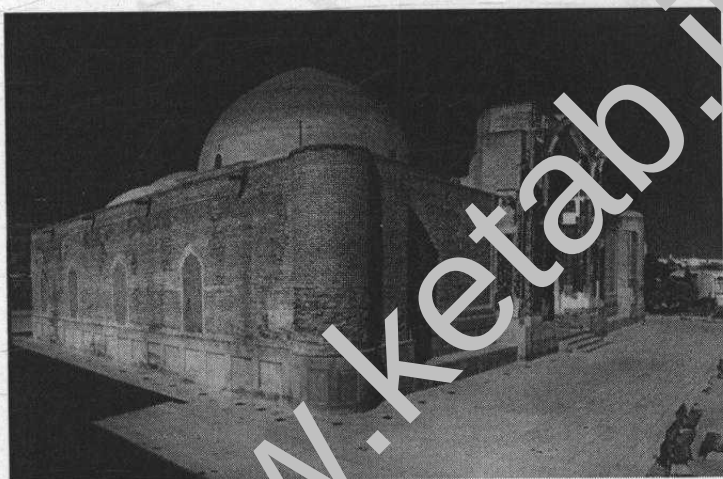

محلہ تاریخی خیابان

(در شرق تبریز)

تألیف:

یعقوب محرمزاده

انتشارات آثار فاخر تبریز

زمستان ۱۳۹۸

سرشناسه: محرم‌زاده نویری، یعقوب، ۱۳۲۲ -

عنوان و نام پدیدآور: محله تاریخی خیابان (در شرق تبریز) / تألیف یعقوب محرم‌زاده.

مشخصات نشر: تبریز: آثار فاخر، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۱۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۲۳-۱۲-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

موضوع: محله‌ها -- ایران -- تبریز

موضوع: Neighborhoods -- Iran -- Tabriz

موضوع: مشاهیر -- ایران -- تبریز -- سرگذشت‌نامه

موضوع: Celebrities -- Iran -- Tabriz -- Biography

موضوع: خیابان (محله)

موضوع: Khiyaban (Tabriz, Iran)

رده بندی کنگره: DS۱۰۷۰

رده بندی دیویی: ۹۰۵/۳۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۴۸۲۹۰

نام کتاب: محله تاریخی خیابان (در شرق تبریز)

مولف: یعقوب محرم‌زاده نویری

ناشر: انتشارات آثار فاخر

چاپ و صحافی: امینی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۲۳-۱۲-۳

آدرس: تبریز، خیابان ۱۷ شهریور جدید، نرسیده به چهارراه باغشمال

مایین بانک سامان و تجهیزات پزشکی سلامت، دفتر انتشارات آثار فاخر

تلفن: ۰۹۱۴۱۱۵۲۸۲۶ - ۰۴۱۳۵۵۵۱۸۴۸

وبسایت: www.ketab-fakher.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	محلۀ خیابان در شرق تبریز
۷	موقعیت محلۀ خیابان
۸	مقبره شاه حسین ولی
۹	هوالباقی
۱۰	کهنه خیوان (خیابان کهنه)
۱۲	تپه‌لی باغ در محلۀ خیابان
۱۴	حلمه سازاندا کوچه سی (ری شهید جدیری)
۱۵	باغ حیدرزاده و باغ پیکریه
۱۶	زنجر (دروازه تهران)
۱۷	دریند سالار محلۀ خیابان
۲۰	باغ طوبانیه
۲۱	چهارراه آبرسان
۲۴	کارخانه ریستندگی قزوینی
۲۵	شاطر علی دوزی (دروازه تهران امروزی)
۲۷	کوی قره‌باغلی‌لار - خیابان بهشتی منصور سابق
۲۹	قولار کوچه‌سی (بازارچه خیابان)
۳۰	کوچه کلانتر محلۀ خیابان
۳۱	باغات منطقه خیابان و دمشقیه
۳۳	میرعبدالحسین خازن خیابانی
۳۳	قبرستان‌های قدیمی محلۀ خیابان
۳۴	گورستان آتش توکن
۳۵	مسجد کریم خان
۳۵	مسجد کبود، مظفریه، فیروزه اسلام

- مسجد و کوچه میرزا سلمان حکیم معروف به مسجد آیت اله شهیدی ۴۱
- برج آتش نشانی تبریز ۴۵
- دانشگاه تبریز ۴۷
- استاد محمد عابد تبریزی متولد ۱۳۱۳ ..... ۴۹
- ساختمان موزه آذربایجان (در محله خیابان) ۵۰
- خیرین معروف در محله خیابان ۵۲
- از چهره های مانگار از آن در محله خیابان ۵۳
- دکتر سید مهدی لایبی ۵۳
- زندگی نامه تاجر نیوکاد آقای حاج حسن فهیمی (عبداله زاده) در محله خیابان تبریز ۵۴
- آیت الله حاج میرزا جعفر اراقی ۵۷
- آیت الله حاج میرزا علی آقا علیار ۵۸
- واعظ نامی آیت الله حاج میرزا محمد خیابانی . وفات به (بالا مجتهد) ۵۹
- وفات ۶۳
- آیت الله ملا علی خیابانی (واعظ خیابانی) ۶۳
- آیت الله العظمی میرزا فتح شهیدی (ره) ۶۵
- آیت الله شیخ محمدحسین خیابانی ۶۷
- استاد آیت الله العظمی شیخ جعفر سبحانی تبریزی دامت برکاته ۶۸
- آیت الله محقق میرزا محمدعلی مدرس خیابانی ۷۰
- آیت الله علامه امینی (صاحب الغدير) ۷۱
- مجاهد شیخ محمد خیابانی ۷۳
- از خاطرات آیت الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای ۷۵
- سیری در احوالات مرحوم حاج رسول دادخواه خیابانی (حاج رسول دیوانه) ۷۶
- خاطره‌ای دیگر از حاج رسول ۷۸
- خاطر دیگری حاج رسول از زیارت حضرت رقیه (س) در سوریه از زبان‌های عصری ۷۹
- خیرین در محله خیابان ۸۰

۸۲	..... خاطره دیگر
۸۳	..... یک داستان عبرت‌آمیز از زبان مرحوم آقای حاج حسن عبدالله زاده فهیمی
۸۴	..... شهدای محله خیابان
۸۵	..... محله حسینیه‌ها در محله خیابان تبریز
۸۵	..... مشاهیر و علماء مدفون در محله خیابان
۸۶	..... علمای معروفی که در محله خیابان زندگی می‌کردند
۸۶	..... شعرا در محله خیابان
۸۹	..... مداحان:
۸۹	..... تاریخچه سینه‌زنان عجم محله
۹۰	..... مختصری از زندگینامه مفسر شاء هلیت عصمت و طهارت مرحوم حاج سیدحسین کهتمویی (ره)
۹۵	..... عزیمت قوای ارتش از تهران
۹۹	..... سرشناسان محله خیابان
۱۰۰	..... دو مرد شاخص و معروف در محله خیابان تبریز
۱۰۱	..... گرمابه‌های محله خیابان
۱۰۱	..... پیشکوتان حسینی عرب و عجم و زنجیرزن محله خیابان
۱۰۱	..... سرشناسان حسینی با عظمت سینه‌زنان عجم خیابان:
۱۰۵	..... پیشکوتان عرب حسینی محله خیابان
۱۰۷	..... نهادمان حسینی هیئت زنجیرزن محله خیابان
۱۰۷	..... تاریخچه هیئت مکتب‌النبی (ص) تبریز
۱۱۰	..... از کتابهایی استفاده کرده‌ام

بسم الله الرحمن الرحيم

مجموعه پیش رو با برداشتی شخصیت شناسانه از تاریخچه محلات شرقی تبریز را شامل می شود تا به معرفی و شناخت شخصیت هایی که هریک در زمان خود وزنه و زین علمی این شهر تاریخی تبریز بوده اند پرداخته شود. پیش از آنکه به این دوره بندی و تقسیمات موضوعی بپردازم. مقدماً به چگونگی انتخاب مفاخر و مشاهیری از شهرمان که در گذشته آمده و نام و آثار نیکی از خود به یادگار گذاشته اند می نگارم. در این جزوه سعی بر آن شده تا اهمیت شناخت تاریخی و آگاهی از آن به حوزه مخاطبان عمومی کشانده تا در یک حوزه محدود نشود.

اینکه در طول سال های گذشته چندین کتاب در محور محلات شهر تبریز در ۷ جلد در ده مجموعه تاریخچه محلات تبریز بچاپ رسید و تا اندازه ای نشر شد حال در کنار این آغاز دشوار اما گردآوری و تألیف و تدوین مجموعه تاریخ محله خیابان نیز با استراک و با اهمیت است. اهمیتی که البته با وجود شخصیت های بزرگ تاریخ ساز همچون علامه شیخ عبدالحسن و امامی صاحب کتاب ارزشمند الفدیر و آیت الله العظمی شهیدی که در تحقیق و تألیف فقه توفیق پیدا کرده اند یک نفر از آنها حاشیه بر مکاسب شیخ انصاری (ره) می باشد که در حوزه های علمیه هنوز هم مورد استفاده علما و دانشندان قرار داشته است که هر دو بزرگوار در زمان خود در تبریز مجهول القدر بوده اند تا حد امکان در این جزوه پرورش می شود.

تاریخچه هایی از محلات نوبر، باغمیشه، راسته کوچه، لیل آباد، شگلان و چهار برج ها و کوچه باغ، قره آغاج، ویجویه و چوستدوزان پرداخته شده بود.

امید اینکه این مجموعه بتواند در دستیابی به اهداف تعیین شده تا اندازه ای هر چند کوچک قدمی برداشته و در نشر آگاهی و حقایق میان عموم مخاطبان موثر باشد و با عنایت و توجه محققان گرامر و نویسندگان بزرگوار به رفع نواقص و اشکالات این کار موفق آید.

یعقوب محرم زاده نوبری

۱۳۹۸/۷/۲۷

مطابق با ۲۰ صفر ۱۴۴۱